

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kn.
félévre . . . 6 „
negyedévre . . . 3 „
Egy szám ára: 24 fr.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6 sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.**Hirdetés ára:**

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 14 fr.
többször közölve 10 fr.
Bélyegdíj: külön 60 fr.

Tartalom: Középiszkoláink érdekében. (Sass János.) — Egy szerény szó az egyetemes lelkesi nyugdíjhoz. (Bujkovszky.) — Belföld. — Vegyesek. — Pályázatok.

Középiszkoláink érdekében.

Mikor kertünknek annyiféle csemetéje szorol ápoló kezünk munkásságára, hogy erőink csekély voltánál fogva előreláthatólag lehetetlen mindnyájára egyformán kiterjeszteni gondjainkat; igen természetes, hogy különböző nézetek merülnek fel azon kérdésnél, melyeket kell mindenekelőtt ápolás alá venniünk a többieknek, a kevésbé szükségeseeknek, vagy az ápolást kevésbé igénylőknek rovására. Nem lehet tehát csudálni azt a nagymérvű eltérést a véleményekben, midőn a protestantismus kebelében egyrészt buzgón sürgetik főiskoláink fejlesztését, másrészt pedig nyilatkozik oly vélemény is, miszerint középiszkoláink fentartása nem egyéb mint a régi dicsőség fentartásának hiú igyekezete és egyházunk fejlődése érdekében tulajdonkép czéltalan erőfeszítés.

Azonban épen mivel ily esetekben a legkülönbébb, egymásnak ellentmondó vélemények igyekeznek érvényesülni, igen jól meg kell fontolnunk, hogy korlátolt erőinkkel hol szükséges takarékoskodni, s mely intézményeink fentartását nem szabad semmi körülmények közt elhanyagolnunk.

Ha a protestáns egyháznak nem volna egyéb hivatása, mint az Isten imadásának egy bizonyos módját fentartani és lehetőleg terjeszteni, bátran állíthatnánk, hogy a protestantismus az ő nevelési rendszerét a confirmatiói oktatással teljesen befejezte, úgy, hogy a többi: a hivek nyájának együtt tartását, bennük a protestáns vallásosság ápolását, az ő lelki üdvökről protestáns alapon való gondoskodást nyugodt lélekkel bízhatnánk a lelki pásztorokra, minél fogva első és elmaradhatlan kötelességiünk volna a lelkészeket ezen hivatásukban támogatni és csak ha e mellett marad felesleges erőnk, csak ez esetben terjeszkedni ki egyéb intézményeinkre is.

De a protestantismus lényege — szerény véleményem szerint — nem szertartásainkban fekszik; ellenkezőleg ezek is egy világmozgató magasztos

eszmének: a lelkiismeretszabadságnak, általában véve az egyéni szabadságnak szolgálnak, ennek a bélyegét viselik magukon. Ez az alapeszme hatja át egész egyházi életünket, összes intézményeinket, úgy, hogy a ki a protestáns egyház lényegét ismerni akarja, nem elég, hogy hittudományunkat áttanulmányozza; élnie kell annak egyházunk beléletében. Azért elkerülhetlenül szükséges, hogy egyházunknak leendő cselekvő tagjai az első gyermekkoron túl is lehetőleg protestáns nevelésben részesüljenek, intézményeinkkel megismerkedjenek és magukba szívják azt a tudatot, miszerint ahhoz, hogy protestánsok legyünk, nem elég vallásos érzelmeink szükségleteinek protestáns ritus szerint való kielégítése, a templomon kívül egyházasan élni, egyházunk fejlődésében tevékeny részt venni, ez is elengedhetlen feltétel.

És nem szabad feledniünk, hogy a mi eszménk: az egyéni szabadság még igen messze van teljes megvalósulásától. A távol jövő titka fedi még azt az időpontot, midőn az egyént semmi egyéb csak a felebaráti szeretet korlátozza mindazon jogok élvezetében, melyek őt mint Isten fiát megilletik. És az emberiség nagy családjában mindazon testiletek közt, melyeknek célja az ember tökéletesedését előmozdítani, az egyéni szabadság eszméjének mi vagyunk egyedüli képviselői.

Végre azt is tudjuk jól, hogy a mi eszménknek űs, hatalmas ellensége: az egyedül üdvözítő egyház még él és uralkodik hazánkban és kicsi táborunkat folytonos nyílt és alattomos támadásokkal zaklatni, veszélyeztetni meg nem szünik. Ez okmiatt a protestantismusnak hivatása az is, hogy szakadatlanul háborút viseljen. Nem keressük azt, mert a lelkiismeretszabadság elvének követője nem erőszakolhatja senkire saját hitét, nem üldözhet senkit vallásos meggyőződéséért, de ha élni és hatni, hivatásunknak megfelelni akarunk, kénytelenek vagyunk a támadások ellen védeni magunkat.

Ennélfogva nekünk nemcsak hitbuzgó egyház-

tagokra van szükségünk, hanem felvilágosodott, harczképes bajnokokra is, ki kell tehát terjeszteni figyelmiinket és gondjainkat az intelligencia neveltetésére egész azon korig, a hol ez a nevelés körülbelül teljes befejezést nyer a középiskolákban.

Nagy tévedés tehát az a vélemény, hogy mivel absurd gondolat volna az állattant vagy a görögöt, vagy a matematikát akár protestáns, akár más felekezeti szempontból tanítani akarni, annál fogva a felekezeteknek középiskolákra szüksége nincs. A mint a középiskolának általában nem egyedül ismeretközlés a célja; úgy a protestáns középiskolának is a tudományos művelés mellett más hivatása is van: miszerint gyermekeinket a protestáns egyház szellemébe belenevelje.

A tantárgyak előadása közben számtalanszor merülnek fel kérdések, melyeket elkerülni lehetetlen, de nem is szabad és a melyeknek fejtegetése okvetlen felekezeti álláspontra szorítja a tanárt az ő szokott mindennapi objectivitásáról. Hogy mást ne említsek, például a Zrínyiász alapeszméjének magyarázásánál szinte lehetetlen, hogy a katolikus vallású tanár felekezeti álláspontra ne helyezkedjék, pedig hogy ezen álláspontról az a protestáns tanuló nem sok egyháziasságot tanul, az bizonyos. De van oly tantárgy is mint a történelem, melyet felekezeti színezet nélkül előadni alig lehetséges. És általában alig van tantárgy, hol a tanárnak alkalma ne nyíljon az egyháziasságra buzdítani növendékeit, alig van szaktanár, kiből ha van hitbuzgóság, ezt tanítványaira önkénytelenül is ki ne árasztaná az egyház iránti szeretet melegét szakadatlanul szítva az ifjú keblekben.

De nemcsak a tudományok előadásának szelleme által nevel a protestáns középiskola protestáns férfiakat. Maga az a tudat, miszerint saját egyháza által fentartott intézetben, saját egyházának tagjai által, saját egyházi hatóságának felügyelete alatt, nagy részt protestáns tanulók közt tanul, már nagy mértékben fejleszti az ifjában az egyházhöz való ragaszkodás érzékét. Aztán megismerkedik ott egyházi életünk szokásaival, intézményeivel, érzi azok közvetlen hatását; lassanként és önkénytelenül belekiszáradik egyházi életünk szervezetébe s mindezek folytán a gyöngéd ifjú lélekben a protestáns eszméhez való ragaszkodás kiüríthetetlen gyökeret ver s lelke oly határozott protestáns jellemmé domborodik ki, melyről a felekezeti bélyeget sem a főiskola tanulmányai, hol nevelésről nem lehet már szó, sem a közélet különféle hatásai többé el nem törölhetik.

S ha nem volnának középiskoláink, hol, mikép, ki által volna lehetséges az intelligens ifjában ezt a felekezeti jellemet kifejleszteni? A szülői ház képes volna-e e hivatásnak megfelelni, hova a tanuló már csak látogatni jár? mig élete legnagyobb részét az intézetben tölti és itt nyeri az ő lelke a legmélyebbre ható, irányadó benyomásokat. Az a jelenség, hogy a felekezeti iskolát végzett egyének közt is számo-

san akadnak, kik utóbb az életben édes keveset törődnek az egyházzal, ép úgy nem bizonyít a felekezeti középiskolák szüksége ellen; valamint a miatt, hogy sok gonosz lelkű ember van még ma is, senkinek se jut eszébe megtagadni az iskola erkölcsi hivatását.

Mindezeket meggondolva, azon meggyőződésre kell jutnunk, hogy nem vétkes mulasztás, de eszménk ellen elkövetett bűn volna középiskoláinkról lemondani, vagy azokat más intézményeinknek alárendelni.

Lám őseink belátták a középiskola szükségességét és bár akkor a papi állásokban még sokkal nagyobb hiány volt, mint most, buzgón törekedtek ilyeneket felállítani s nagy áldozatokkal fentartani. És mi most ezen védvárainkat, melyeknek ma ugyanazon hivatásuk van mint volt alakulásuk idejében, önkényt feladnánk sőt lebontanánk?

E lapok 4-ik és köv. számaiban egy „sv.“ jegyű cikk abból indulva ki, hogy mivel a lelkipásztorok sokkal nagyobb szolgálatot tesznek egyházunknak, tehát ezek állását kell első sorban támogatni, illetőleg a hol tulságos nagy gyülekezetek vannak, a parochiák számát kell szaporítanunk; kárhóztatja a protestantismus azon törekvését, miszerint középiskoláit fentartani óhajtja. Pedig ha még oly nagy mértékben támogatnánk is papjainkat, hogy hivatásuknak egészen gondtalanul megfélemlhessenek, hatáskörük az ifjuság nevelődésére nem terjedvén ki — azt csak nem fogja senki állítani, hogy a felekezetnélküli iskolában a hittanár ugyanazon hatást gyakorolhatja, mint a felekezeti intézet maga — egyházunk jövőjére nézve e végtelenül fontos ügy bizonyára parlagon maradna. A papok e téren a középiskolát nem képesek helyettesíteni. Tagadhatlan, hogy vannak nyomorult fizetésű papi állásaink, a melyeken segíteni habár nem a középiskolák rovására, okvetlen kell. Hanem az említett cikk írója a papi fizetések emelése ügyének aligha tett jó szolgálatot azzal, midőn saját példájának statisztikai adataival akarja bebizonyítani, hogy hasonló helyzetű lelkész képtelen megfelelni hivatásának. Mert ha az általa felsorolt adatok mellé oda állítja azt, hogy mennyit dolgozik egy tanító vagy tanár, mennyit egy hivatalnok évenként, az összehasonlítás alig üt ki a cikkíró javára. Ezek az adatok épen nem bizonyítják, hogy a protestáns lelkész általában tul volna terhelve szellemi munkával. És ha mégis vannak egyes gyülekezeteink, hol a papi állások szaporítása elkerülhetlenül szükséges volna; ez azt hiszem annyira belügye az illető gyülekezetnek, hogy abba az egyháznak beavatkoznia épen nem szükséges. Annál kevésbé lehet e kérdést az egyháznak, mint egyetemnek intézményeivel párhuzamba állítani. A gyülekezetek megoldhatják e kérdést saját hatáskörükben s meg is fogják azt tenni, a mikor szükségesnek látják, csak legyen nekik lelkes vezetőjük. De a hol a vezér a helyett, hogy saját példájával mutatná meg, hogyan kell a közjóért áldozatot hozni, kifogyhat-

lan panaszaival untatja híveit; honnan merítsenek ezek hitbuzgóságot és áldozatkészséget?

Az a régi példabeszéd: sint Maecenas stb. itt megfordítva még jobban alkalmazható: Sint Flacci, Marones; non deerunt Maecenas. A lelkeszi állások szaporításának ügye úgy szólván magok a papoknak kezében van. Ez természetesen nem zárja ki azt, hogy anyagilag szegény községeink az egyetem részéről segélyben részesüljenek; de új papi állások szervezése, némely papjaink kényelme végett, tanintézetünket elhanyagolnunk semmiképen nem szabad.

Nem is akarom elhinni, hogy azon vélemény, miszerint középiskoláinkhoz való ragaszkodásunk csak képzelt szükségérzetből származik, komoly meggyőződésen alapul; inkább azt sejttem, hogy az csüggetegségnek, bizalom hiányának, a hit meglazulásának jelensége. Nem bizunk erőnkben, nem eszméink hatalmában, nem hiszszük; hogy „küzd mellettünk egy hős fél.“ Hogy is hihetnénk, hisz nem látjuk őt sehol! Legalább az ily hangú szavak, mint említett cikkirőé, nem hirdetik, nem állítják szemünk elé azt a hőst, ki nemcsak tűrni, szenvedni, meghalni is tudott szent hivatásáért.

Csüggetegek vagyunk, elhítjük magunkkal, hogy nem vagyunk képesek iskoláinkat a kor műveltségének színvonalán fentartani s e csüggetegségnek nagyon kényelmes takarója az, hogy hiszen az iskolák feleslegesek. Pedig ha köteles szeretettel s jézusi bizalommal tekintenénk körül állapotainkat, látnunk kellene, hogy legkisebb okunk sincs elcsüggedni. Ha az állam épít nagyszerű palotákat a tanintézetek számára s berendezi azokat pompásan fényűzéssel, a mit mi nem tehetünk; állítsuk mi ez elé tanáraink ügyességét, paedagogiai szellemtől áthatott, nem hideg kötelességszerű, hanem igaz s a szív mélyéből fakadó lelkesültségét, a mit az állam sem szigorú rendeletekkel, sem magas anyagi javakkal nem képes előteremteni.

S miután ez a megfizethetlen és anyagiakkal megszerzethetlen kincs hatalmunkban van, miután a haladás tekintetében e kincsnek mindenható az ereje; nem alaptalan s nem hiú óhajtás az, mit e lapok m. é. 44. számában nyilvánítani bátor voltam, miszerint legyünk uttörők a középiskolai oktatás reformálásában. Mégis e lapok f. é. 2. számában egy „a—s“ jegyű cikk azon határozott csüggeteg kifejezéssel vezeti be megjegyzéseit amaz óhajtásomra, miszerint hogy mi uttörők legyünk, arra legkisebb kilátás sincs. Pedig azon javaslatok, melyeket ott tanügyi szakköreink figyelmébe ajánlottam, nem is igényelnek semmi pénzáldozatot. Jó tankönyvek megírásához nem kell pénz, csak ember, helyes tanterv szerkesztéséhez sem kell egyéb, mint ember és a harmadik, a tantárgyak kezelése, megint csak a tanároktól függ. Jobbadán oly dolgok, melyek felett bármelyik intézetünk saját hatáskörében intézkedhetnék. Miért tehát azzal kezdeni hasonló javaslat megbeszélését, miszerint annak gyakorlati kivitele csak utópia!

Egyébiránt ezen cikk megjegyzéseire ellenészrevételeim alig vannak, miután jobbára egyeznek véleményeink. A gymnasium ketté osztásának kérdéséhez csak úgy volna szükséges szólnom, ha az új rendszer helyessége bővebb indokolással lenne kifejtve. A gymnasium céljának meghatározásában sem tér el tulajdonképen véleményünk. Mert bár igaz, hogy a gymnasium az akademiát veszi tekintetbe, mindamellett miután nem egy bizonyos szakpályára, hanem majdnem minden szakpályára, tehát az életre előkészít; csak oda lyukadunk ki, hogy a gymnasium célja bizonyos fokú általános műveltségre emelni az ifjakat. Fentartom tehát azon véleményemet, miszerint oly tananyag, nevezetesen olyan matematikai föladatok, melyekre a leendő papnak, jogásznak, nyelvésznek stb. soha semmi szüksége nem lesz, feleslegesek s annál fogva némely tantárgyak tananyaga a gymnasiumban redukálható volna. Például a mesterséges fufanggal complicált algebrai feladatoknál sokkal szükségesebb az, hogy a tanulók a fejbeli számolásban és a közönséges életben — minden szakpályán — előforduló számtani feladatok gyors megfejtésében legyenek ügyesek és biztosak. Pedig e tekintetben messze hátra vagyunk. Az a tanuló, ki egy számos tagú algebrai képletet fenakadás nélkül megfejt; egy ilyféle kérdés felett: hány perczentje ezen szám ennek a számnak, hosszú ideig elkinlddik, míg a nyitjára jön, hogyan kell ez ördögös feladatot megfejtteni. Nem légből kapott állítás ez, éveken át tett közvetlen tapasztalatból mondom.

Egyáltalában tény és pedig szomorú tény az, hogy tanulóink a gymnasiumból sokkal csekélyebb ismerettárral lépnek ki, mint azt korunk műveltségének színvonalá követelné. Ez kétségkívül fonák állapot, melyen segíteni kell, s melyen mi, kik szabadban mozgunk, könnyebben segíthetünk, mint az állam. Azért újra mondom, hogy módunkban is van, hivatásunk is azt hozza magával, hogy az egészséges reformok terén uttörők, példaadók legyünk. Csak ne lépjen meg bennünket csüggedés zuzmarája és ne takargassuk csüggedésünket abba a köpenybe, miszerint a gymnasiumi oktatás nem is kötelességünk.

Igaz, nem volna kötelességünk. Én is azon véleményen vagyok, hogy az értelmi felvilágosodás követelményeinek megfelelni ép úgy az állam feladata volna, valamiut az ipar vagy kereskedés fejlesztése. Azért, ha egyszer eljön az az idő, a mikor az egyedül üdvözítő vallás elvének sirja felett a lelkiismeretszabadság teljes diadalt ül, ha egyszer majd az egyenlő joggal és befolyással bíró, egymással testvéries egyetértésben élő egyházaknak nem lesz egyéb hivatásuk, mint a vallásos érület és tiszta erkölcs ápolása; akkor bizvást lemondhatunk az állam javára oktató működésünkről s nyugodt lélekkel bízhatjuk egyházunk hivatását egyedül lelkipásztorainkra.

Sass János.

Egy szerény szó az egyetemes lelkeszi nyugdíjhoz.

Miután a zsinat a lelkeszek és családjaik nyugdíjáról nem gondoskodott, nem marad egyéb hátra, minthogy a magunk szegénységéből alkossunk egy oly alapot, a melynek kamatait hozzáadva az esperességi és kerületi segélyegyletek által biztosított nyugdíjhoz, legalább némiképp megóvhatjuk magunkat hivatalképtelenség s családjainkat elárulás esetén a szégyenletes nyomortól.

A zsinat harmadik ülészsaka alkalmával tartott értekezleten fölhívatott ugyan főtiszt. Zelenka püspök úr, hogy az utolsó ülészsak alkalmával természetesen be tervezetett egy egyetemes papi nyugdíjintézet megalakítása tárgyában; mindazonáltal nem vélek fölösleges munkát végezni, ha közlöm az én alább olvasható javaslatomat is hozzájárulván szerény nézetemmel az ügy tisztázásához.

Mielőtt számadataimat előterjeszteném, megjegyzem, hogy javaslatom szerint:

1. a nyújtandó nyugdíj az esperességi és a kerületi segélyek hozzájárulásával a 600 frtot megközelítené;

2. hogy az egyetemes segélyalap gyarapításához az esperességi és kerületi segélyegyleteknek is kellene hozzájárulniok és pedig az esperességieknek 10 frt, a kerületieknek 6 frttal minden lelkeszi állomás után.

P. o. a bánáti segélyegylet fizet 25 lelkesze után 250 frtot. A mostani nyugdíj 120 forint, a 250 forint felhasználásával lenne 160 frt, holott az egyetemes nyugdíjalap már a 8. évben 200 frtot, tehát 40 frttal többet és a 10. évben már 300 frtot illetve 350 frtot adhatna.

A bányai kerület fizetne 1386 frtot 231 lelkesze után. A mostani nyugdíj 100 frtot tesz ki, az 1386 frt felhasználásával lenne talán 126 frt. Így az esperességi és a kerületi 286 frtot tenne összesen, holott ha az egyetemes intézet megalakul, már a 8. évben lenne: esperességi 120 + kerületi 100 + egyetemes 200 = 420, 10 év elteltével pedig: esp. 120, ker. 120, egyet. 300 (esetleg 360) = 540 frt, (esetleg 600 frt.)

3. hogy a teljes nyugdíj kiosztása a megalakulás utáni 10 évben venné kezdetét. A 7 éven belül elhaltak özvegyei és árvái nyugdíja 33%, de csak a 8. évtől kezdve, — a 10. éven belül elhaltakéi 66% és a 10. évben elhaltakéi teljes nyugdíjban részesülnének;

4. hogy minden lelkesz alapító tagja az egyetemesnek, s mint ilyen fizet 50 frtot egyszer s mindenkorra, vagy 5% mellett tetszés szerinti határidőben. Ezenkívül fizet minden lelkesz 6 frt évi díjat;

5. hogy az egyházak minden lelkeszi állomás után kötelezendők, ha nem is évi 12 frtra, — mint a tanítók állami nyugdíjintézeteinél van — de legalább az első tíz évre és tovább minden 10. évben 6 frtra;

6. hogy a kerületek az állami segélyből legalább 1000—1600 frttal járulnak hozzá;

7. hogy az egyetemes alap az 1896. évvel lelkeszek segélyezésére folyósítandó összegből 1000-1600 frttal növelje a tőkét.

E szerint a források a következők:

I. Lelkeszek által fizetendő alaptőke	50 frt.
II. Lelkeszek évi díja	6 "
III. Egyházak az első 10 évre minden lelk.-ért 12 "	12 "
a második tíz évre	6 "
IV. Esperességi segélyegyletek	10 "
V. Egyházkerületi segélyegyletek	6 "
VI. Államsegélyből	1000 "
VII. 1896. évvel egyetemes alap	1000 "
VIII. Gyűjtések egyszer s mindenkorra	4000 "

Ezen források igénybe vétele után a számítás a következő:

1. év 1893/4.

I. 638 lelkesz 50 frttal	31900 frt.
II. " " 6 frt évi díja	3828 "
III. " " állomás után az egyházak az első 10 évre 12 frt.	7656 "
IV. Esperességi segélyegylet	6380 "
V. Kerületi segélyegylet	3828 "
VI. Államsegélyből	1000 "
VII. Gyűjtések	4000 "
Összesen	58592 frt.

2. év 1894/5.

I. Át hozat	58592 frt.
II. 5% kamat	2900 "
III. Lelek. évi 6 frt. díja	3828 "
IV. Esp. segélyegylet	6380 "
V. Ker. " "	3828 "
VI. Államsegély	1000 "
Összesen	76528 frt.

3. év 1895/6.

I. Át hozat	76528 frt.
II. 5% kamat	3800 "
III. Lelkeszek	3828 "
IV. Esp. segélyegylet	6380 "
V. Egyházker. segélyegylet	3828 "
VI. Államsegély	1000 "
Összesen	95364 frt.

4. év 1896/7.

I. Át hozat	95364 frt.
II. 5% kamat	4750 "
III. Lelkeszek évi díja	3828 "
IV. Esp. segélyegylet	6380 "
V. Ker. " "	3828 "
VI. Államsegély	1000 "
VII. Egyetemes alap	1000 "
Összesen	116150 frt.

5. év 1897/8.

I. Át hozat	116150 frt.
II. 5% kamat	5800 "
III. Lelkeszek évi díja	3828 "
IV. Esp. segélyegylet	6380 "

V. Ker. segélyegylet	3828	frt.
VI. Államsegély	1000	"
VII. Egyetemes alap	1000	"
Összesen	137986	frt.

6. év 1898/9.

I. Áthozat	137986	frt.
II. 5% ^o kamat	6850	"
III. Lelkészek évi díja	3828	"
IV. Esp. segélyegylet	6380	"
V. Ker. "	3828	"
VI. Államsegély	1000	"
VII. Egyetemes alap	1000	"
Összesen	170872	frt.

7. év 1899/900.

I. Áthozat	170872	frt.
II. 5% ^o kamat	8500	"
III. Lelkészek évi díja	3828	"
IV. Esp. segélyegylet	6380	"
V. Ker. "	3828	"
VI. Államsegély	1600	"
VII. Egyetemes alap	1200	"
Összesen	196208	frt.

8. év 1900/1.

I. Áthozat	196208	"
II. 5% ^o kamat	9800	"
III. Lelkészek évi díja	3828	"
IV. Esp. segélyegylet	6380	"
V. Ker. "	3828	"
VI. Államsegély	1600	"
VII. Egyetemes alap	1200	"
Összesen	222844	frt.

Folyósítandó segélyezésre 200 frt. 80 félnek 16000 frt.
Marad 206844 frt.

9. év 1901/2.

I. Áthozat	206844	frt.
II. 5% ^o kamat	10300	"
III. Lelkészek évi díja	3828	"
IV. Esp. segélyegylet	6380	"
V. Ker. "	3828	"
VI. Államsegély	1600	"
VII. Egyetemes alap	1200	"
Összesen	233980	frt.

Segélyzendő 80 fél 200 frtjával 16000 frt.
Marad 217980 frt.

10. év 1902/3.

I. Áthozat	217980	frt.
II. 5% ^o kamat	10850	"
III. Lelkészek évi díja	3828	"
IV. Esp. segélyegylet	6380	"
V. Ker. "	3828	"
VI. Államsegély	1600	"
VII. Egyetemes alap	1200	"
Összesen	245666	frt.

Segélyzendő 92 fél 300 frttal 27600 frt.
Marad 218066 frt.

11. év 1903/4.

I. Áthozat	218066	frt.
II. 5% ^o kamat	10900	"

III. Lelkészek évi díja	3828	frt.
IV. Esp. segélyegylet	6380	"
V. Ker. "	3828	"
VI. Államsegély	1600	"
VII. Egyetemes alap	1200	"
Összesen	250130	frt.

Segély 92 félnek 300 frttal 27650 frt.
Marad 222630 frt.

12. év 1904/5.

I. Áthozat	222630	frt.
II. 5% ^o kamat	11100	"
III. Lelkészek évi díja	3828	"
IV. Esp. segélyegylet	6380	"
V. Ker. "	3828	"
VI. Államsegély	1600	"
VII. Egyetemes alap	1200	"
Összesen	250466	frt.

Segély 92 félnek 300 frtjával 27600 frt.
Marad 222866 frt.

1. Jegyzet. A halálozás, illetve a segélyrendő felek számaránya a bányakerületi segélyegylet aránya szerint állított össze.

P. o. A bányakerületről 8. évben 177 tag mellett 18 segélyzendő fél volt, tehát 638 tag mellett a 8. évben 65 segélyzendő fél lenne.

A 10. évben 181 tag mellett 26 fél segélyeztetett, tehát minálunk 91 fél segélyzendő volna.

A 12. évben 214 tag mellett 21 fél segélyeztetett, így nálunk 62 fél volna segélyzendő.

Bujkovszky.

BELFÖLD.

Kis-Harta ünnepe. Ó Felsége koronás királyunk magas kegyét ismét éreztette ág. evang. egyházunkkal, kitüntetésén a Ferencz-József-rend lovagkeresztjével, a bányakerület dunamelléki, legnépesebb és legvagyonosabb evang. egyház érdemeiben megőszült lelkészét, nagytt. Galle Andor kiérdemült esperes urat. A legmagasabb kitüntetést a Galle család és kishartai evang. egyház a legalázatosabb alattvalói hódolattal fogadván, elhatározta, hogy a Ferencz-József-rend lovagkeresztjét ünnepi fényvel fogja az érdemre érdemes agg papnak átnyújtani. Ezért a község kitünő, közszeretet- és közbecsülésnek örvendő orvosa dr. Murányi Károly úr elnöklelte alatt rendező bizottság alakult, mely sok nehézségekkel járó hivatalának derekasan meg is felelt, idején szétküldvén csin- és izléssel kiállított meghívóját a környék egyházi és világi szerepvivőinek.

E hó 15-én délután volt mélt. báró Podmaniczky Géza esperességi felügyelő úr, nagys. Földváry Mihály Pestmegye alispánjával és Hajos József képviselő úrral Kis-Hartára érkezében. A hajóállomás rakva volt tiszteletét kifejezni óhajtó közönséggel, mely a Rákóczy-induló lelkesítő hangjai mellett harsogó „éljen“-nel üdvözölte nemzeti és egyházi életünk kitünő férfait.

A lelkesült „éljen“ lecsillapultával Salamon Károly üdvözölte a vendégeket, melyre rövid, de annál talpraesettebb szavakban báró Podmaniczky ó méltósága vála-

szolt. Ezután a Galle család egyik legszebb rózsabimbója, Galle Mariska k. a. rövid szavakkal ő méltó-ágának ily föliratú csokrot nyújtott át: „Mélt. báró Podmaniczky Géza úrnak tisztelete jeléül a Galle család.“

Elkomorult erre nagys. Földváry alispán úr arca, de kiderült azonnal mint tavaszi ég boltozatja, midőn dr. Murányi úrnak egyik angyali szépségű leánya, Jolán k. a. bájos mosoly s szívből érző szó kíséretében művészi kezek által alkotott csokrot nyújtott át, melynek rózsaszínű szalagján ott ragyogott gazdag aranybetűkkel: Nagys. Földváry Mihály alispán úrnak tiszteletük jeléül a Murányi nővérek. Köszönetet mondott mindkét férfi mindkét angyalnak s lelke mélyéből óhajtotta mindenki, hogy e két élő virágnak legyen örök tavasza és örök nyara.

Ezután szebbnél szebb fogatokon megtörtént a bevonulás. A merre csak haladtunk, mindenütt ünnepi ruhába öltözött sokaság hullámozott. A házak tetején nemzeti színű lobogók lengedeztek, a főpiacson és paplak előtt diadalkapu állott ily fölirattal: „Isten hozott benneteket!“

Szemünk káprázott a fénytől, melyet az egyszerű nép kifejtett. Lelkünk fölolvadt az arc októl, melyek felénk mosolyogtak, az ég szín kék és sötét tűzű szemektől, melyek égi üdvöt sugároztak.

A paplak udvarán a diszes vendégkoszorút az egyház nevében annak ideiglenes felügyelője és a rendező bizottság elnöke, dr. Murányi Károly fogadta rövid, meleg, szívből jövő és szívhez szóló „Isten hozott“-tal. A család nevében Galle István s.-lelkész találó szavakban kifejezett „hosanával.“ Mindkettőre alispán úr ő nagysága válaszolt kedves, lebilincselő modorával.

Tisztelegtek ezután ő méltósága és ő nagyságánál az ágost. evang., az evang. ref. egyház küldöttei és a község előljárói. Mikor a tisztelegésnek vége lett, megkondult esti harangszó imára, áhitattal néztünk az ég Urára, kérve kértük áldja meg szép hazánkat, egyházunkat és koronás királyunkat. S mintha kérésünk meghallgattatott volna, angyal ének zendült föl az utcáról, gyermekserceg ajkáról, szent zsolozsmaként: „Hazádnak rendületlenül, légy hive óh magyar.“ — Pillanat alatt a paplak előtt álltunk s magunk előtt láttuk a mesebeli országot. Száz meg száz piros, fehér, zöld, kék és sárga lampionok mozogtak a gyermekek feje fölött s lobogó fáklyák égtek a férfiak kezeiben. Az ég miliárd csillagával ragyogott s a tejút az ezeregy éjszakai fénytől kékes lángban égett. S mi hallgattuk sokáig a szebbnél szebb magyar dalokat, míg csak a dallam utolsó hangjai a távolban el nem haltak és csak azután mentünk Morpheus karjaiba édes reménnyel álmodozva a jövőről.

Fölvirradt végre ápril 16. Mosolygó arccal, bibor palástban lépett ki nyoszolyájából a nap, arany sugarait árasztva Kis-Hartára. Az azurkék ég boltozatáról játszó báránnyefelhők mint kis angyalok mosolyogtak alá az evang. templom fényben ragyogó tornyára. A nép Istent és királyt áldó szent érzellemmel csoportosult és vonult a harangok ünnepélyes hangja mellett az áhitat szent csarnokába. A templom zsufolásig megtelt hívő lelkekkel. Az oltárral szemben nagyt. Galle Andor érdemült es-peres, jobbán nagys. Földváry Mihály alispán s balján mélt. báró Podmaniczky Géza esp. felügyelő urak foglaltak helyet. Körülöttük csoportosultak gróf Teleky Gyula,

Hajos József, ifj. Földváry Mihály gyűl. felügyelő, Hauer Béla, a megye bírái és különböző küldöttség.

A kezdő ének elzengése után Galle István s.-lelkész lépett az oltár elé s buzgó alkalmi ima elmondása után szent igéket olvasott föl. Erre rázendült Bek Henrik derék tanító vezetése mellett az „Isten áld meg a magyart.“ A hatás, melyet himnuszunk a hallgatóság között előidézett, leírhatatlan. Lelkünk fölemelkedett a királyhoz, föl a királyok királyához és a szemeinkben csillámló könnyeken keresztül a remény szívárványát láttuk hazánk és egyházunk egén ragyogni. E meghatottság közben állott föl Földváry Mihály alispán úr s vele az ünneplő gyülekezet és ő nagysága Krisztusnak reszkető s könnyekig megindult agg szolgájának a következőket mondotta:

„Örömmel dobogó szívvel jelentem meg, hogy felséges királyunk s legkegyelmesebb urunk kegyelmi adományát, a Ferencz-József-rend lovagkeresztjét Nagytiszteletűségednek ötvenkét évi fáradszónal lelkészi működése jutalmául átadom. Ő méltóságát báró Podmaniczky Géza felügyelő urat illette volna a tisztség, de ő szíves volt azt nekem Nagytiszteletűséged egykori tanítványának átengedni. Lelkem mélyéből adok hálát az én Istenemnek, hogy nekem e szép napot megnézni engedte, mert ez a nap bizonyosága annak, hogy evang. anyaszentegyházunk működése és evang. lelkészeink hazafias és erkölcsvallásos törekvése a legmagasabb helyen is tudva van és méltányoltatik. Éltünk és vérünk ezért a mi királyunkért és a felséges uralkodó házáért. Sok évet, egészséggel teli hosszú életet Nagytiszteletűségednek a Ferencz-József-rend lovagkeresztjének viseléséhez. Isten éltesse Nagytiszteletűségedet!“

Erre az agg lelkész ragyogó érdemkeresztrel mellén, fiától Galle Elek főjegyzőtől vezetve, az oltár elé járult és könnyektől elfojtott s könnyekig megindító szavakban mondott köszönetet a kitüntetésért, buzgó imát a királyért, a felséges uralkodó házáért, a hazáért és Sionunkért.

Minden szív megdobbant az imára és áldást kért királyra és hazára! Azután ismét megzendült az ének: „Dicsőség a menny és föld Istenének“, mely után Galle István tartott nagyszabású s hatásteljes beszédet „a jó pásztorról.“

A sok reményre jogosító fiatal papot isteni tisztelet után sietett mindenki üdvözülni.

Ezzel az ünnepély tulajdonképi szellemi része véget ért s sietett mindenki virágtól virággal ékesítve a bankettre. Az iskola diszes csarnoka volt a száz meg száz vendég számára ebédlőül elkészítve.

Mi volt a menü, mily talpcsiklandozóan huzzák a patji cigányok, fölösleges elmondanom. Ily nap után, annyi szép virág és kapacitás között csak emelkedett lehetett a hangulat. Meg is indult a toasztok árja, sőt néha ki is csapott az a mederből. Az első felköszöntőt báró Podmaniczky Géza ő méltósága mondta ő Felsőségére, a másodikat nagys. Földváry Mihály alispán úr az agg lelkészre. Fölköszöntőket mondtak még ifj. Földváry Mihály a gyülekezetre, Hajos József Földváry Mihályra, Galle István az alispánra, Galle Elek a derék Murányi családra és a hölgyekre. A dunaföldvári evang. lelkész virágoktól körülvéve, virággal ékesítve a szeretetről szólott, melynek hirdetéséért Krisztus Urunk golgotai keresztet s annak agg szolgája érdemkeresztet kapott s tiszta

szívvel kívánta, hogy szeretett királyunk érdemkeresztjét a szeretet apostola, szeretettei öröme sokáig viselje.

Mi is azt kívánjuk mindnyájan, kik e felejthetetlen ünnepélyen részt vettünk s kik nagytiszteletű Galle Andor urat ismerni szerencsések vagyunk. *Adorján Ferencz.*

Domonyi egyház Radvánszky János báró úr ő méltóságának világi felügyelővé leendő megválasztása alkalmából Varsányban, az egyházi küldöttség által tett megtisztelő üdvözlések Nagytiszteletű Szilárd János lelkész úr ünnepies és felekölt üdvözlő beszédére, ő méltósága által adott válaszoló szóp beszédjének, egyes, hitbuzgóságról tanuskodó kijelentéseit mulasztás lenne egyházunk lapjainak hasábjain nyilvánosságra nem hozni. Jelesen, hogy ő méltósága „megtisztelve érezi magát domonyi egyház felügyelőjévé való megválasztása következtében, a megválasztást örömmel elfogadja; mert kötelessége egyháza iránt bármely helyen és időben tehetősége szerint tenni és működni, hogy egyházunk emeltessék és gyarapittassék. Meg is tesz ő Isten segítségével mindeneket mint a domonyi egyház, úgy egyetemes egyházunk fölvirágoztatására és az egyházunkban való dolgok ékes és rendes menetére, de viszont elvárja, hogy az egyház egyéb tagjai is vele összhangzatosan az egyház javán munkálkodjanak.”

Az egyházi küldöttség nagy lelkesedéssel és örömmel fogadta báró úrnak e buzgó nyilatkozatát. Megemlítendő, hogy ez ünnepélyes alkalommal jelen voltak báró Podmaniczky Géza ő méltósága pestmegyei esperességi felügyelő úr és a dunáninneni kerület volt püspökének boldogult Geduly Lajos öcsöce Tek. Geduly Ferencz úr is, a kik a domonyi egyházi küldöttséggel együtt hasonlóképen örültek ezen nagyjelentőségű és szerencsés választásnak, de különösen e választásnak ő méltósága által történt szíves elfogadásán. A domonyi egyházban határtalan az öröm, és hogy Jézus Krisztus Urunk e kicsiny nyája nem érdemtelen e nagybecsű választásra, álljanak itt tanubizonyságul e következő adatok:

1. A domonyi ev. egyház 1881. évben a kánoni visitatio alkalmával, temploma, paplaka és iskolájának javítására és ez alkalommal járó egyéb más kiadások fedezésére 500 frton felül fordított.

2. 1883 84. évben temploma és tornyának belől és kívül való meszelésére, ablakok és rámaínak, a toronyablakok redőnyeinek újból csinálására és festésére 360 frtot fordított.

3. 1885. évben temetőre való telket vett 1000 frton, a mely temető az egyéb, ezzel járó költségekkel 1036 frtba került.

4. 1891. évben orgonát szerzett 1000 frtért ifjú Bakos Károly czeglédi orgonaművestől manuelben 7 változat-, pedálban 3 változat- és forte meg piano kezelésére 3 mellék változattal és ez alkalommal egészen új oltárt 250 frtért a melyre Krisztus Urunk feltámadását ábrázoló nagyszerű képet a miskolci egyháztól nagylelkű ajándékkal kapta.

5. 1892. évben paplakát zsindelelyel fedeleztette, ez belekerült 283 frt 60 krba.

Az egyháznak számadásai 1892. évből:

I. Orgona és oltárra való számadások:

Az 1890, 91, 92. években az összes bevétel	1229	frt	51	kr.
Az összes kiadás	1226	"	94	"
			2	"
			57	"
			2	"
Bevételezendő az orgonára a hivektől	498	"	93	"
Ettől 6% késedelmi kamat két évre	59	"	76	"
			558	"
			69	"
Ennek ellenében van tartozása	500	"	—	"
			58	"
			69	"

II. Egyház számadásai:

Az 1892. év összes bevétele	859	"	73	"
Kiadásai	771	"	26	"
			88	"
			47	"

III. Magtári számadások 1892. évre:

Buzában, tőke búza kint az élvezőknél van 339 véka 36 itcze, ettől 72 véka 5 itcze kamat. Ebből befizettetett búza 41 véka. Maradt 1893. évre a hiveknél 371 véka 1 itcze 1892. évtől maradt tőke. Kiadandó gyümöcsözésre 41 véka.

Pénztári állása a magtárnak 41 frt 13 kr.

Micsinay Pál.

VEGYESEK.

— **Felhívás előfizetésre!** Az első negyed-év lejártával tisztelt olvasóinkat felhívjuk, szíveskedjenek előfizetéseiket megújítani, a hátralékosok pedig tartozásaikat törleszteni. **Szerkesztőség.**

— Az alsó kubini tűzkárosult egyháznak adakoztak: Misérdi ev. egyházköz-ég 4 frtot; Schleiffner Károly lelkész 5 frtot; Összeg: 9 frt. — További adományokat nyilvános nyugtázás mellett szívesen közvetítünk.

— Veszprém városában f. április 13., 14. napjain dühöngött tűzvész alkalmával kisdud evangélikus gyülekezetünk is elvesztette minden egyházi épületeit. Nagy fáradság és áldozatkészség mellett, mondhatni adósságra, rendezte e kis egyház épületeit, s most romok között járva sír multján s Istenbe vetett bizalommal remél jövőjében. Itt, a római katolicizmus e hatalmas fellegvárában élő kisdud gyülekezetünk méltán várhatja a hitsorosok segítő támogatását. Adja Isten, ne csalódjék!

— Belügyministeri rendelet istentisztelettel összekötött népgyűlések ellen. „Értésemre esett, hogy legújabb időben gyűlések istentisztelettel kapcsolatban terveztetnek megtartatni. Tekintettel arra, hogy a népgyűlések hatósági ellenőrzése a kormányzat feladatát képezi, istentiszteletek megtartása pedig az egyházak autonóm jogkörébe tartozik, és ennél fogva istentiszteleteknek népgyűlésekkel kapcsolatban való tartása meg nem engedhető; tekintettel továbbá arra, hogy ily kapcsolatos eljárás különösen hazaellenes nemzetiségi izgalmak terjesztésére lenne felhasználható: ezennel elrendelem, hogy sem oly helyen, mely istentisztelet tartására rendeztetett be, népgyűlés nem tartható; sem olyan gyülekezés meg nem engedhető, melynek tárgysorozata úgy van megállapítva, hogy abban egyházi vagy vallási szertartások a közügyről való tanácskozással váltakoznak. Szintugy nem engedhető meg olyan népgyűlés vagy gyülekezés, melyre a nép egyházi jelvények (zászlók stb.) előlhordozása mellett jelenik meg. Ezen rendeletem tudomás és mihez tartás végett az elsőfoku közigazgatási hatóságokkal is azonnal közlendő. Budapest, 1893. április hó 4.-én. Hieronymi m. k.“
Hogy az állam főhatósága ily rendeletekkel kénytelen

belenyulni az egyházak istentiszteleti szabadságának körébe, nem az államot, hanem az ily rendeletek előidézõit terheli a felelõség. Kik az istentiszteletet agitacionális eszközzé aljasítják, ne csudálkozzanak azon, ha az állam biztonságának érdekében korlátozza szabadságukat.

— **A Magyar Protest. Irodalmi Társaság** kiadványai között megjelent „A Protestáns Egyház viszonya a társadalmi kérdésekhez.” Irtta s a prot. irodalmi társaság felolvasásai során 1893. márcz. 25.-én előadta Szász Károly, dunamelléki ref. püspök. A csupa actualis kérdésekkel foglalkozó előadást annak idején bőven ismertették és méltatták a napi sajtó közlönyei, s így tartalma olvasóink előtt nem egészen ismeretlen. Az általános vallás szabadságának korlátja szerzõ szerint az apostol azon szava: nincsen senkiben másban üdvösség és nincs más név, mely által megtartathatnánk, mint a Jézus Krisztus. A zsidók receptióját hazafüni s humanitási kötelességnek mondja, a katólikus autonómiát örömmel üdvözli, de a római egyház szervezeténél fogva nem sokat vár tõle. — A polgári házasságot — úgy mond — a protestánsok nem kérték, de nem is ellenzik. Az anyakönyvek államosítása részint mint a polgári házasság következménye, részint mint az 1868: LIII. t. cz. érvényesítésének eszköze elkerülhetlen. A fölõtte érdekes, korszerû és szép előadást tartalmazó füzetke ára 20 kr.

— **Kalászkok az Életnek kenyerehez** III. füzeté követezõ tartalommal jelent meg: Két keresztelei beszéd, két konfirmációi, nyolcz esketési, négy urvacsorai beszéd; püspökigtagatás módja és sorrendje a dunántúli ev. egyházkerületben. A „különfélék” rovatban van két beszéd, egy ima, a függelék folytatja könyves Tóth Kálmán imádkoggyüjteményét. — E füzet méltán sorakozik az elõbbiekhez s így melegen ajánljuk.

— **Konfirmációi bizonyítvány** cím alatt konfirmációi emléklapokat ad ki Kner Izidor, könyvnyomdász Gyomán. A csinosan kiállított és czélszerûen besztott bizonyítvány ára 100 drb 2 ft, 500 drb 8 ft, 1000 drb 12 ft.

— **Idõszerû protestáns történeti reflexiók és aphorismák.** 13. Vigyázzon az állambatalom, meg minden jó keresztény ember s hazafi és résen legyen a papismussal szemben, melynek magatartása szabályozására egyesek közt ilyen jellemzõ kanonok iktattattak a római egyházi törvénykönyvekbe (V. ö. szerzõ: „A középkori egyházszerkezet” c. müve 53. 54. l.):

A fejedelmek rendelkezéseinél mindig elõbbre való az egyház intézkedése.

Semmiféle császári törvény fel nem függesztheti az egyházi törvényt.

Polgári törvények római fõpapok rendeleteivel nem ellenkezhetnek.

A mi a papoké, arra császárok igényt nem támaszthatnak.

A királyi törvényszékek a papi hatalomnak alávetvék. Semmiféle világi hatalom pápát nem köthet vagy oldhat.

Az iga, melybe a szentszék valakit hajt, elviselendõ, még ha elszenvedhetetlennek látszik is.

A császár a pápának engedelmeskedni tartozik s neki nem parancsolhat.

A római püspök császárokat, fejedelmeket exkommunikálhat, lehet s alattvalóikat az eskü kötelezettsége alól feloldhatja.

A római püspökrõl csupán Isten ítélhet.

Az egyház java ellen irányított eskü nem köt, mert az ily eskü már maga esküszegés.

Laikus nem hozhat törvényt klerikus ügyében.

Az egyház pénzben megkárosítása gyilkoláshoz hasonlõ bûncselekedet.

A kik az anyaegyház irányában buzgósággal eltelve, exkommunikált személyeket megölték, nem tekinthetõk gyilkosoknak.

Ha a római pápa a saját és más emberek üdvét elhanyagolná, minek következtében sok népet rántana magával a pokolba s annak örök kínjaiba: halandók nem vádolhatják õt, (mint) a ki mindenekrõl ítél s kit senki meg nem ítélhet.

A klerus meg nem adóztatható laikusok által; csupán nagy szorultság idején szabad klerusnak az állam segedelmére menni, — a római püspök engedelmével azonban.

A dekretális (pápai) levelek a szent írással egy s ugyanazon érvényûek.

Az apostoli szék minden rendeletei sérthetetlen s megtartandó törvények.

A világi fejedelmeknek országaik elvesztésének illetve alattvalóik eskü (hûség esküje) alóli feloldozásának terhe alatt meghagyatik, hogy az egyház által eretnekeknek bélyegezett személyek kiirtására tiszta szívbõl fordítsák hatalmukat.

Krupec István.

PÁLYÁZATOK.

Pályázat az aszódi ág. h. ev. algymnasiumnál az 1893³/₄-ki iskolai év kezdetén elfoglalandó rendes tanári állásra, melynek javadalmazása évi 1000 forint fizetés, szabad lakás és két öl tüzifa. Ezen állásra oly protestáns vallású egyének pályázhatnak, kik a német és magyar nyelv (esetleg a történelem) tanítására középiskolai tanári képesítéssel bírnak.

A pályázók a szükséges okmányokkal felszerelt folyamodványaikat a gymnasiumi bizottság elnökségéhez f. évi május 30-ig sziveskedjenek beküldeni.

Aszódon, 1893. április hónap. *Az igazgatóság.*

A kis-körtvélyesi (Zahling) ág. hitv. evang. leánygyülekezet tanítót keres. Évi jövedelem szabad lakáson kívül készpénzben, terményekben stb. legalább 600 ft o. é. Pályázók okiratokkal f. év május hó 6-áig forduljanak az aluirtott lelkései hivatalhoz.

Kukmérótt (Vasmegeye), 1893. április 15.

Ludig Emánnel,
evang. lelkész.

Kraloczra (Hont megye, u. p. Prencsfalu) tótajkú segédlelkész kerestetik. Évi fizetés 140 ft, külön szoba és teljes ellátás. Az állás azonnal elfoglalható. Pályázók aluirtotthoz forduljanak.

Solcz András,
ev. lelkész.

A pozsonyi ág. hitv. evang. lyceumban egy a német és magyar nyelv és esetleg valamely más tantárgy tanításával egybekötött tanári állomás, rendes vagy esetleg helyettes tanárral s ez esetben a szokásos triennium fenntartása mellett betöltendõ. A rendes tanár, ki egyszersemind a tanári nyugdíjintézetbe belépni köteles, évi jövedelme 1100 ft, 200 ft lakpénz és 50 ft ötödévi pótlék; a helyettes tanáré 800 ft. Pályázhatnak ág. hitvallású evang. tanképesített egyének. A megválasztott az 1893. 94-dik tanév elején tartozik állását elfoglalni. A kellõen felszerelt folyamodványok 1893. évi május hó 25-ig a lyceumi igazgatóságához beküldendõk.

Pozsonyban, 1893. évi ápril hó 9-én.

dr. Samarjay Károly,

a pozsonyi ág. hitv. ev. egyházközség felügyelõje.

A makói evangélmí egyházban megüresedett tanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalom: Lakás melléképületekkel, kerttel. Egyháztól 240 ft. Vároستól 105 ft. Beiratási díj 1 ft. Temetés 50 kr. Ez idõ szerint az ismétlõiskola vezetéséért 80 ft. A várostól 4 öl puha tüzifa. Az egyháztól egy öl kemény tüzifa. A tanító az éneklést is vezeti. Pályázati határidõ május 16-án. Felszerelt kérvények aluirtotthoz küldendõk.

Makó, 1893. ápril hó 10-én.

Draskóczy Ede,
ev. lelkész.